

SPRAWOZDANIE

z przeprowadzenia konsultacji społecznych na terenie miasta Radomia w sprawie Strategii Rozwiązywania problemów Społecznych Gminy Miasta Radomia na lata 2026-2035.

Konsultacje przeprowadzono zgodnie z Zarządzeniem Prezydenta Miasta Radomia nr 1833/2026 z dnia 22 stycznia 2026 r., wydanym na podstawie: - art. 5a ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2025 r. poz. 1153 z późn. zm.), - art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2025 r. poz. 1214 z późn. zm.), Uchwały nr LXXVI/687/2022 Rady Miejskiej w Radomiu z dnia 28 marca 2022 r. w sprawie zasad i trybu przeprowadzania konsultacji społecznych na terenie Miasta Radomia.

Konsultacje społeczne trwały 14 dni - od 29 stycznia 2026 roku do 12 lutego 2026 roku, a ich celem było zebranie uwag i propozycji mieszkańców Gminy Miasta Radomia do projektu dokumentu pn. **„Strategii Rozwiązywania problemów Społecznych Gminy Miasta Radomia na lata 2026-2035”**.

Konsultacje miały charakter ogólnomiejski, tj. uczestniczyć w nich mogli wszyscy mieszkańcy Radomia, organizacje pozarządowe oraz przedsiębiorcy. Konsultacje społeczne poprzedziła odpowiednia akcja informacyjno-promocyjna, przeprowadzona na 7 dni przed datą ich rozpoczęcia.

Uwagi były zbierane poprzez formularz zgłaszania uwag i wniosków, który można było złożyć:

- w wersji papierowej w punktach konsultacyjnych:
  - Biuro Obsługi Mieszkańca - ul. Kilińskiego 30,
  - Wydział Centrum Organizacji Pozarządowych - Rynek 15.
- w formie elektronicznej poprzez stronę internetową www.konsultacje.radom.pl bądź na adres: konsultacje@umradom.pl.

W ramach przeprowadzonych konsultacji społecznych wpłynęły trzy formularze zawierające 23 uwagi do projektu dokumentu. Po zakończeniu konsultacji dokonano analizy zgłoszonych uwag i propozycji. Zebrane opinie zostały przekazane do jednostki

merytorycznej w celu wykorzystania przy opracowaniu ostatecznej wersji Strategii. Wykaz zgłoszonych uwag stanowi załącznik do niniejszego sprawozdania.

Komórkami organizacyjnymi Urzędu Miejskiego w Radomiu odpowiedzialnymi za przeprowadzenie konsultacji społecznych były: w zakresie merytorycznym - Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej, a w zakresie organizacyjnym - Wydział Centrum Organizacji Pozarządowych.

Niniejsze sprawozdanie zamieszcza się:

- a) w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Radomiu,
- b) na tablicy ogłoszeń Wydziału Centrum Organizacji Pozarządowych Urzędu Miejskiego w Radomiu,
- c) na stronie internetowej www.konsultacje.radom.pl.

Lp.	Część dokumentu (strona, dział, itp.)	Treść uwagi
1	strona 4	W dokumencie pominięto zapisy o normie prawnej Ustawy z dnia 19 lipca 2019 roku „O realizowaniu usług społecznych w Centrach Usług Społecznych” (Dz. U. Z 2025r. Poz 1214), tym samym instytucja nie odniosła się w programie do zagadnień deinstytucjonalizacji usług społecznych i stworzenia w Radomiu Centrum Usług Społecznych, jako podmiotu integrującego kompetencję kilku obszarów oddziaływania społecznego, oraz jako podmiotu monitorującego wdrażanie polityki społecznej w Gminie M Radom i koordynującego wdrażanie programów społecznych przez operatorów trzech sektorów.(uzasadnienie) Tworzenie Centrów Usług Społecznych, pozwoliło by Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej lepiej zarządzać politykami w obszarze pomocy społecznej. W diagnozie „Strategii Rozwoju Usług Społecznych, polityka publiczna do roku 2030” -stanowiąca załącznik do uchwały Rady Ministrów z dnia 31 maja 2022 roku, zakłada się wspieranie procesów deinstytucjonalizacji usług społecznych, i konieczność między innymi wspierania nieformalnych grup samopomocowych, organizacji członkowskich, delegowanie zadań publicznych do III sektora. Podmiotem koordynującym wg założeń Ustawodawcy, ma być właśnie Centrum Usług Społecznych. Jest to wyjście naprzeciw narastającemu problemowi niewydolności instytucji opieki zdrowia i opieki społecznej, bezpośrednio związany z negatywnym procesem demograficznym. W deinstytucjonalizacji chodzi o to by podzielić się z mieszkańcami odpowiedzialnością za organizowanie polityki społecznej. Brak powołania CUS-ów, jest rezygnacją z wspierania aktywności społecznej mieszkańców i z prowadzenia aktywnej polityki społecznej. Strategicznym obszarem działania polityki społecznej powinna być deinstytucjonalizacja usług społecznych i wspieranie aktywności społecznej mieszkańców. To właśnie aktywność mieszkańców zawsze wywołuje efekt gospodarczy. Radom charakteryzuje się niskim poziomem aktywności społecznej mieszkańców i usługi społeczne są raczej słabo dostępne w Radomiu, co powoduje obniżenie atrakcyjności miasta.
2	strona 8	Obok zachęt kierowanych do seniorów by ci dłużej pozostawali w aktywności zawodowej, powinno się wspierać i rozwijać „wspierane” miejsca pracy - dostosowane do szczególnych potrzeb seniorów, tak by praca dla nich nie stanowiła nadmiernego obciążenia wynikającego z wieku i kondycji fizycznej.(uzasadnienie) W tym wymiarze powinno się też pomyśleć o tworzeniu elastycznych siatek godzin pracy seniora, dostosowanych do jego indywidualnych potrzeb. Powinno się rozważyć opracowanie osobnej polityki - tworzenia miejsc pracy w podmiotach administracji samorządowej, przyjaznych seniorom. Być może wymaga to też nakładów inwestycyjnych. Brak jednak opracowanej polityki w tym obszarze nie przesądzi o możliwościach i zasobach gminy miasta Radomia. Potrzeba też jest pogłębionej diagnozy, czy gdyby senior pracował 8 godzin, pracowałby 6 godzin, czy taka zmiana była by dla niego zachętą dla wydłużenia aktywności zawodowej.
3	strona 8	Ważnym aspektem lokalnej polityki jest ukierunkowanie jej na osiągnięcie celów przez podejmowanie działań w synergii z innymi sektorami życia społecznego. W tym zakresie ważnym narzędziem polityki jest wdrożenie zasad „Waluty Lokalnej” waloryzacji usług lokalnych i szybko zbywalnych walorów na rzecz rozwoju społeczności. (uzasadnienie) Ważnym elementem polityki miast w Królestwie Niderlandów jest funkcja lokalnej Izby Gospodarczej, która odpowiada między innymi za tworzenie klimatu społecznego do rozwoju społeczeństwa wrażliwego społecznie i aktywnego (odpowiedzialnego społecznie). W tym celu wprowadza się lokalnie zachęty gospodarcze dla sieci podmiotów współpracujących w

		warunkach międzysektorowych porozumień. Zachęty gospodarcze (np. dostęp do rynku zamówień) są skorelowane w ten sposób, że korzysta na zachętach podmiot, który wdroży politykę „CRS” Corporate Responsibility Social (odpowiedzialności społecznej biznesu) i wspiera misję społeczną. W Bredzie np. celem misji społecznej wokół której rozwija się nasze porozumienie Responsibility vert, jest rozwój ogrodnictwa miejskiego społecznego, działania na rzecz inkluzji społecznej, wspieranie aktywności społecznej mieszkańców (z licznymi warunkami granicznymi). Przez fakt, że te cele nie znajdują lokalnie w Radomiu uznania powoduje, że cel absorpcji środków finansowych nie jest możliwy do spełnienia przez radomskie organizacje społeczne. Tym samym nie jest możliwe spełnienie na poziomie elementarnym polityki CRS przez lokalne przedsiębiorstwa, które nie mają jasności jakie cele społeczne mogą wspierać, jakie powinny osiągać wyniki, oraz jakie zachęty gospodarcze wynikały by dla nich w sytuacji wdrożenia „CRS” (brak polityki waluty lokalnej).
4	strona 9	Radom jest Miastem zanikających funkcji społecznych-gospodarczych (uzasadnienie) Miasta tracące funkcje społeczne-gospodarcze - odnosi się do rankingu miast prowadzonego przez PAN w ramach Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego na zamówienie Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej
5	strona 10	Na znaczeniu powinno mieć także wspieranie aktywności społecznej w ramach nieformalnych grup sąsiedzkich i szeroko rozumiana samopomocowość, która pozwoliła by odciążać opiekę społeczną w zakresie usług opiekuńczych. Być może celowym było by dofinansowanie dla nieformalnych grup samopomocowych kwotą np. do 4000 zł rocznie kosztem balu seniora, na realizowanie przez te grupy misji społecznej. Przy naszym Stowarzyszeniu Zielona Akcja Reaktywacja działa Samopomocowy Zespół Terapii Społecznej Ogrodu Społecznego Zielona Akcja. Członkowie tego zespołu świadczą usługę asystencji w zakresie przygotowania dokumentacji dla osób opuszczających zakłady karne, świadczą uchybi opieki nad dwoma seniorkami. Wystarczy czasami aktywność sąsiedzka dla osoby będącej z powodów niepełnosprawności „niewolnikiem trzeciego piętra” , w zakresie realizacji usługi posprząta, zrobienia zakupów. W ten sposób odciąży się pracę opiekunek zatrudnionych na etacie w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej, które będzie można przesunąć do innych zadań, Odpowiedzialnością za powstawanie grup samopomocowych, powinny być obarczane organizacje społeczne. Urząd miejski powinien też zmienić podejście do funkcjonowania samopomocowości i nieformalnych grup. W ten sposób także (co ważne) zwiększamy aktywność społeczną seniorów. Nie jest przy tej okazji wytłumaczeniem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, że dla części seniorów nie udaje się zorganizować opiekunek z powodów niedostosowanej liczby osób zatrudnionych w Dziale Usług Opiekuńczych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Niedopuszczalne jest pozostawienie seniora wymagającego opieki, bez wsparcia i w tym zakresie zapisy w programie stwierdzające status quo, jest nie do obrony.
6	strona 12	Brak centrum Usług Społecznych, działającego jako koordynatora działań realizowanych na styku kompetencji Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Centrum Organizacji Pozarządowych - marginalnie Kuratorskiej Służby Sadowej, ogranicza efektywność podejmowanych działań w środowisku społecznym, przez brak możliwości aktywizacji seniorów wokół idei „samopomocowości”
7	strona 15	Brak działań wspierających powstawanie nieformalnych grup samopomocowych działających na rzecz seniorów, przy stowarzyszeniach Brak CUS-ów utrudnia koordynację zada podejmowanych przez różne podmioty życia społecznego Brak polityki waluty lokalnej, wspierania lokalnych polityk CSR w życiu gospodarczym przez brak zdefiniowanych obszarów priorytetowych w

		mieście „misji społecznej”, brak wiodącej funkcji lokalnych izb gospodarczych w tworzeniu partnerstw na rzecz rozwoju przestrzeni społecznych, oraz zachęt gospodarczych w postaci preferencji gospodarczych (dostępności do zamówień) dla podmiotów, które wdrażają polityki CRS.
8	strona 19	Niedostosowanie oferty terapii zajęciowej, przez co osoby wobec których w orzeczeniu napisano wymagany udział w terapii zajęciowej, pozostają bez wsparcia. (uzasadnienie) Samopomocowy Zespół Terapii Społecznej Ogród Społeczny Zielona Akcja, działające przy Stowarzyszeniu w zeszłym roku zorganizowało warsztaty dla 11 osób w kryzysie bezdomności, w których wzięło udział 4 osoby z orzeczeniem stopnia niepełnosprawności, które w orzeczeniu mają wymóg udziału w warsztatach terapii zajęciowej. Jest to obszar szczególnego, bo podwójnego wykluczenia dla osób zmagających się z niepełnosprawnością i bezdomnością, który wymaga interwencji. Osoby przy okazji warsztatów miały zapewniony posiłek ciepłą herbatę, schronienie przez czas o do 10 godzin w ciągu dnia. Taka terapia dla osób w kryzysie bezdomności niepełnosprawnych, ma szczególne znaczenie, gdyż wzmacnia kompetencje społeczne, odpowiedzialności systematyczności, punktualności, samodzielności. W dotychczasowych działaniach wartość pracy terapeutycznej prowadzonej z bezdomnymi i niepełnosprawnymi nie jest doceniana i praktykowana. Stowarzyszenie nie może pozyskać elementarnych zasobów by kontynuować dla tych osób warsztaty w okresie zimowym.
9	strona 24	Brak CIS-ów (analogicznie jak wyżej) Samopomocowy Zespół Terapii Społecznej Ogród Społeczny Zielona Akcja, powstały jeszcze przy Stowarzyszeniu Zielona Akcja, był podmiotem samofinansującym się i realizującym swoje cele przez wykorzystywanie wewnętrznych zasobów. Po zmianie władzy w Stowarzyszeniu Zielona Akcja, a przede wszystkim po zamknięciu projektu społecznego Ogród Społeczny Zielona Akcja, podmiot utracił dostęp do zasobów i finansowania, a po ujawnieniu się w 2024 roku kilku kryzysowych sytuacji, które doprowadziły ostatecznie do zagrożenia życia, oraz utraty zdrowia przez członka zespołu samopomocowego przez brak podejmowanych działań, zespół podjął decyzję o podjęciu działań komunikacyjnych i egzekwowaniu obowiązków ciążących na gminie M. Radom w zakresie udostępniania zasobów na realizację celów, jako że winę za zaniedbania społeczne ponosi Urząd Miejski w Radomiu i osobiście Prezydent Miasta Radomia, który wielokrotnie komunikował za pośrednictwem kierownictwa urzędu niechęć do powstawania struktur samoorganizacyjnych. Brak współpracy powoduje przede wszystkim brak możliwości absorpcji przez urząd środków z Funduszu Solidarnościowego, na rozwój samopomocowości, kierowanych dla organizacji, dla której Stowarzyszenie pełni funkcję patronacką.
10	strona 25	Osoby bezdomne, niepełnosprawne, seniorzy, powinny mieć zapewniony, opłacony przejazd komunikacją miejską w Radomiu, a dokument potwierdzający uprawnienie osoby do bezpłatnego korzystania z komunikacji miejskiej, powinien być wydawany przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Radomiu i być honorowany przez pracowników kontroli MZDiK Brak możliwości absorpcji środków z Funduszu Solidarnościowego dla lokalnych zespołów samopomocowy, przez zaniechanie organizacji lokalnych grup samopomocowych i wspierania aktywności lokalnej osób z obszarów wykluczenia społecznego
11	strona 29	Powinno się wzmacniać działania na tworzenie przestrzeni społecznych budowania i wzmacniania relacji sąsiedzkich i wspierania aktywności społecznej mieszkańców, co pozwoli na generowanie zasobów potrzebnych do powstawania struktur sąsiedzkich samopomocowych Ogród społeczny , oprócz roli gospodarczej i pragmatycznej, okazał się być eksperymentem społecznym i jego

		funkcjonowanie w ostateczności doprowadziło do powstania dwóch nieformalnych grup w tym grupy sąsiedzkiej, usilnie pacyfikowanej przez Urząd Miejski w Radomiu My Green Planet, oraz grupy Samopomocowego Zespołu Terapii Społecznej Ogrodu Społecznego Zielona Akcja. Niezależnie od tego czy grupa jest samopomocowa, czy ma inny charakter, samo zaktywizowanie się grupy sąsiedzkiej 17 osób wokół dwóch projektów jest cenne, bo jest to sposób na poprawę poziomu aktywności społecznej mieszkańców. Nic nie stoi na przeszkodzie, by wsparcie wytechniowe dla rodziców dzieci świadczyły sąsiadki w ramach inicjatywy samopomocowej. Do tego jednak trzeba budować przestrzenie wzmacniające relacje społeczne - Części wspólne - (tu warto zapoznać się z Pracą dr hab. Anną Domaradzka „ Klucza Do Miast” z Kierownik Instytutu Studiów Społecznych im Zajęca UW w Warszawie.
12	strona 35	Rozwój mieszkalnictwa wspieranego, dla osób opuszczających pieczę zastępczą, realizowane we współpracy z środków funduszu Sprawiedliwości,, Kuratorami Sadowymi, Organizacjami Społecznymi Tylko w 2025 roku Stowarzyszenie Zielona Akcja zorganizowało dla 9 osób mieszkania wspierane finansowane ze środków Funduszu Sprawiedliwości, przez okres 12 miesięcy, co było realną pomocą dla osób, które po opuszczeniu pieczy zastępczej, po okresie detencyjnym były zagrożone kryzysem bezdomności. Z tej formy wsparcia bardzo chętnie korzystają osoby opuszczające zakłady kame. W ten sposób Gmina Miasta Radom sama mogłaby pozyskać finansowanie na utrzymanie przynajmniej trzech domów interwencyjnych przez okres roku czasu, dla minimum 12 osób (na poziomie dofinansowania około 86400 ze źródeł zewnętrznych,)
13	strona 52	Wspólnym mianownikiem definiującym problem bezdomności jest problem zaburzonych relacji społecznych (rodziny, towarzyskich, wiążący się z uzależnieniami, z osobowością dysocjalną, niepełnosprawnościami, i brakiem zaradności życiowej) . Tak jak wyżej przy okazji omawiania problemów ludzi starszych, niepełnosprawnych, tak analogicznie zwłaszcza przy okazji mówienia o bezdomności, powinniśmy podejmować rozmowę o możliwości wzmacniania kompetencji społecznych przez organizowanie warsztatów (w ramach których nabywane są kompetencje odpowiedzialności, komunikacji, empatii, rozwiązywania konfliktów, asertywności, systematyczności i punktualności, zdolności adaptacyjne przez modyfikowanie działań nieefektywnych, eliminacji złych nawyków, poczucia sprawczości, umiejętności współpracy w grupie), ale też które pozwalają znosić stany lękowe i powodować poprawę samooceny. W tym celu potrzeba wspierania grup samopomocowych w środowisku, oraz potrzeba tworzenia przestrzeni wspólnych (ogrody społeczne) na przestrzeni których możliwa jest interakcja osób z obszaru marginalizowanego, z członkami lokalnej społeczności. Z doświadczeń Stowarzyszenia Zielona Akcja Reaktywacja, jeden z członków Samopomocowego Zespołu Terapii Społecznej Ogrodu Społecznego, osoba która po opuszczeniu zakładu karnego, popadła w kryzys bezdomności, nawiązała dzięki nam relację z byłym, obecnie emerytowanym pracownikiem Urzędu Miejskiego, który popadł z skrajną nędzę. Dzięki temu osoba która opuściła zakład kamy pełni obecnie funkcje społeczne i opiekuje się 83 letnią kobietą, a jednocześnie dzięki temu kobieta jest zaopiekowana, nie zagrożona eksmisją z lokalu, a od osoba świadcząca na rzecz seniorki usługę opiekuńczą od kilku znalazła miejsce schronienia. Dobrze zrobiona diagnoza potrzeb z osobą w kryzysie bezdomności jest wstępem do udzielenia jej dedykowanej pomocy. Czasami wystarczy tylko wniosek do MZL, czasami potrzeba tylko wniosek do kuratorów sądowych. W działaniach miasta dotychczas brakuje asystencji, pomocy kancelaryjnej (pomocy prawnej, pomocy postulacyjnej - napisania wniosku etc). To wszystko

		powinno być organizowane w lokalnych grupach samopomocowych
14	strona 53	Problemem jest nawiązanie przez bezdomnego relacji z Urzędem Miejskim Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, 2 Caritas, gdyż jest to stygmatyzujące Dla osób które chciały by zachować pewien elementami poziom godności. Niestety pomoc jest w mieście nadmiarze zinstytucjonalizowana, co wzmacnia przekonanie o obdarciu z godności, gdyż po pomoc trzeba się udać do instytucji i o tę pomoc poprosić, a pracownicy pomocy społecznej „robą wielką łaskę”. Na 44 osoby w kryzysie bezdomności, które pojawiły się w siedzibie Stowarzyszenia Zielona Akcja Reaktywacja, tylko 7 osób zaczęło korzystać ze zinstytucjonalizowanej pomocy społecznej, a tylko 4 osoby podejmują systematycznie współpracę z pracownikami Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej czy z Caritas Diecezji Radomskiej. Większość unika wręcz kontaktu z urzędnikami w obawie przed podjęciem wobec nich czynności administracyjnych, którym nie sprostają. Dlatego tak ważna jest deinstytucjonalizacja usługi społecznej i tworzenia lokalnych grup samopomocowych, przez wzmacnianie relacji społecznych i budowanie przestrzeni wspólnych na których nawiązywane są relacje społeczne. W tym kontekście Stowarzyszenie Zielona Akcja Reaktywacja, a właściwie Samopomocowy Zespół terapii Społecznej Ogrodu Społecznego jest na pierwszej linii pomocy osobom, które nie mają takich oporów w kontakcie z nami jak z urzędnikami, tym bardziej że z każdą osobą robimy diagnozę potrzeb, która jest swoistego rodzaju kontraktem (jakie działania możemy podjąć i jakie cele możemy wspólnie osiągnąć), przez co pomoc jest bardziej spersonalizowana. To powoduje, że tych 44 osoby które korzystają z pomocy Stowarzyszenia nie figuruje jednocześnie w statystykach osób bezdomnych. Stad skala bezdomności w mieście jest tragicznie niedoszacowana
15	strona 54	Brakuje Centrum Usług Społecznych, podmiotu koordynującego realizację różnych usług świadczonych na rzecz bezdomnych. Na ten przykład w analizowanym dokumencie brakuje diagnozy potrzeb dotyczących radomian opuszczających zakłady kame i popadających w kryzys bezdomności, którą dysponują kuratorzy sądowi. Nasze Stowarzyszenie dzięki wypracowanej współpracy w ramach Funduszu Sprawiedliwości pozyskał w zeszłym roku środki dla 9 osób w kryzysie bezdomności, w kwocie 25200 zł i nie jest Dla nas zrozumiała sytuacja w której Gmina Miasta Radomia dysponując zasobami, mając w zadaniach własnych pomoc postpenitencjarną, nie absorbuje z puli środków Funduszu Sprawiedliwości dodatkowych środków do budżetu miasta, nie ma diagnozy ilościowej dotyczącej potrzeb osób opuszczających zakłady kame i nic ma w tym zakresie wypracowanej strategii rozwiązania problemu przez absorbcje środków z Funduszu Sprawiedliwości
16	strona 54	Brakuje też absorpcji środków na działania miękkie (warsztaty, szkolenia) w zakresie readaptacji społecznej osób opuszczających zakłady kame i popadające w kryzys bezdomności.
17	strona 60	Zarówno poziom aktywności społecznej mieszkańców oraz poziom jakości i dostępności usług społecznych są wskaźnikami mierzalnymi które wykorzystuje się do analizy miast prowadzonej w ramach Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego. Z analizy raportu wnioskować można niski poziom aktywności społecznej i gospodarczej mieszkańców, co istotnie przekłada się na wynik ekonomiczny miasta i wpływa na jego potencjał rozwojowy. Znaczenie ma też wskaźnik wdrażania innowacji społecznych, który analogicznie nie budzi entuzjazmu. Te elementy powodują rozwój bądź stagnację rynku pracy, a tym samym z tego powinna wynika potrzeba wzmacniania aktywności społecznej począwszy od wdrażania aktywności wolontariackiej w szkołach średniego szczebla,

		które pozwolą przygotować młodzież do aktywności na rynku pracy, wzmocnić kompetencje społeczne przyczynić się do wzrostu aktywności mieszkańców. Powinno się wspierać oddolne inicjatywy młodych przez organizowanie plebiscytów np. Bo Młody - Budżet Obywatelski Młodych, projekt zaproponowany przez młodzież z My Green Planet zrealizowany w wakacje 2024 roku, polegający na przygotowaniu przez młodzież szkolną własnych projektów rozwiązania ważnych problemów społecznych, który potem został poddany ocenie przez tę młodzież. Niestety jest duża niechęć lokalnej władzy samorządowej do wspierania oddolnych inicjatyw nieformalnych grup społecznych.
18	Diagnoza	W diagnozie problemów społecznych należy dodać zapis o terytorialnej kumulacji zjawisk kryzysowych. np.: Szczególnym obszarem interwencji społecznej w gminie jest obszar rewitalizacji, wyznaczony w uchwale. Dla tego obszaru opracowano Gminny Program Rewitalizacji (GPR)- przyjęty uchwałą nr C/958/2023 Rady Miejskiej w Radomiu z dnia 28 sierpnia 2023 roku w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Radomia na lata 2023 - 2032. Diagnoza wykazuje tam ponadprzeciętne natężenie problemów takich jak: długotrwałe bezrobocie, ubóstwo, niska aktywność społeczna oraz starzenie się populacji. Obszar ten traktuje się jako priorytetowy w wymiarze terytorialnym dla działań osłonowych i aktywizacyjnych prowadzonych przez MOPS i inne jednostki pomocy społecznej.
19	Cele	W sekcji celów strategicznych/operacyjnych należy dodać cel dotyczący integracji działań Działaniami w sferze gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, środowiskowej i technicznej określonymi w GPR. Proponowane brzmienie: Cel: Wzmocnienie spójności społecznej obszaru rewitalizacji poprzez realizację projektów integracji społecznej komplementarnych wobec inwestycji infrastrukturalnych'. Kierunki działań: 1. Implementacja programów aktywizacji społeczno-zawodowej na obszarze rewitalizacji. 2. Rozwój usług środowiskowych i sąsiedzkich wspierających procesy deinstytucjonalizacji w śródmieściu. 3. Budowanie partnerstw lokalnych (NGO, MOPS, mieszkańcy) na rzecz animacji życia społecznego w zrewitalizowanych przestrzeniach publicznych
20	Zadania	W wykazie zadań lub w opisie instrumentów realizacyjnych należy wprost przywołać projekty podstawowe GPR. Proponowane brzmienie: Kluczowym instrumentem realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie obszaru rewitalizacji są projekty skierowane do jego mieszkańców.
	Finansowania i wskaźniki	W części dotyczącej monitoringu i finansowania należy dodać zapis o preferencji w alokacji środków na obszarze rewitalizacji, jako terenie szczególnego nasilenia zjawisk kryzysowych. Proponowane brzmienie: Gmina będzie dążyć do zapewnienia montażu finansowego dla działań społecznych na obszarze rewitalizacji, wykorzystując synergię między budżetem własnym a funduszami strukturalnymi (np. FEŃKS, KPO, FEMA). Jako wskaźnik rezultatu przyjmuje się m.in. liczbę mieszkańców obszaru rewitalizacji objętych wsparciem.
	Wskaźniki	Jakie są wartości początkowe? Jaki jest planowany wzrost? Nie można oszacować wyników działań zgodnych ze strategią

	2.10	Proponuję wprowadzenie do projektu strategii podrozdziału dotyczącego obszaru rewitalizacji, który w żaden sposób nie został ujęty w dokumentacji: Ustawa z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji daje możliwość wsparcia najbardziej kryzysowej części miasta poprzez działania zaplanowane w gminnym programie rewitalizacji, będące odpowiedzią na zdiagnozowane problemy społeczne, a także gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne i techniczne. Interwencja jest prowadzona na obszarze rewitalizacji wyznaczony zgodnie z ustawą w oparciu o uchwalony gminny program rewitalizacji. Obszary zdegradowany i rewitalizacji zostały wskazane w uchwale nr LXXVI/685/2022 Rady Miejskiej w Radomiu z dnia 28 marca 2022 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Miasta Radomia. Celem analizy, przeprowadzonej w 2021 roku na bazie danych za 2020 rok, poprzedzającej ich wskazanie było określenie części miasta, w której występuje największa koncentracja negatywnych zjawisk w sferze społecznej, współwystępujących z co najmniej jednym zjawiskiem kryzysowym ze sfery gospodarczej, środowiskowej, technicznej lub/i przestrzenno-funkcjonalnej. W wyniku badania na podstawie kryteriów ustawowych wyznaczono najpierw obszar zdegradowany, a następnie obszar rewitalizacji. Zgodnie z art. 10 ustawy o rewitalizacji obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy i być zamieszkały przez nie więcej niż 30% mieszkańców gminy. Musi także charakteryzować się istotnym znaczeniem dla rozwoju lokalnego gminy. W celu oceny stopnia degradacji poszczególnych miejskich jednostek analitycznych wykorzystano 30 wskaźników: 12 odnoszących się do sfery społecznej, 5 do sfery gospodarczej, 3 do sfery środowiskowej, 6 do sfery przestrzenno-funkcjonalnej i 4 do sfery technicznej. Wskaźniki sfery społecznej użyte w procesie delimitacji to: 1. Liczba osób bezrobotnych na 1 000 osób 2. Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 1 000 osób 3. Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 1 000 osób* 4. Liczba osób do 18 roku życia korzystających z dożywiania na 1 000 osób 5. Liczba osób, którym przyznano zasiłek celowy na zakup opału na 1 000 osób 6. Wielkość zaległości czynszowych w lokalach komunalnych w zł na 1 000 osób 7. Liczba przestępstw w latach 2016-2020 na 1 000 osób 8. Liczba osób niepełnosprawnych pobierających świadczenia z opieki społecznej na 1 000 osób 9. Liczba niebieskich kart na 1 000 osób 10. Liczba osób, którym przyznano świadczenia opieki społecznej z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych na 1 000 osób 11. Liczba NGO na 1 000 osób 12. Liczba projektów zgłoszonych do budżetu na 1 000 osób Na podstawie przeprowadzonych analiz, w granicach obszaru zdegradowanego, wyznaczono obszar rewitalizacji składający się z 10 jednostek, w tym 9 jednostek zamieszkałych oraz 1 jednostki niezamieszkałej o charakterze przemysłowym (zgodnie z art. 10 ust. 3 ustawy o rewitalizacji). Obszar ten charakteryzuje się nasileniem zjawisk kryzysowych, a jednocześnie ma istotne znaczenie

		dla rozwoju gminy. Obszar ten stanowiący centralną część Radomia składa się z reprezentatywnych dzielnic, ważnych ze względu na pełnione funkcje i historyczny charakter. Niezamieszkała jednostka - Piotrówka - posiada duży potencjał rozwojowy związany z wyjątkową wartością historyczną i kulturową. Zestawienie rozkład przestrzenny obszaru rewitalizacji prezentuje poniższa tabela i mapa. (GPR, str. 14)

Tab. Zestawienie liczby mieszkańców i powierzchni dla jednostek zdegradowanych w Radomiu

Lp.	Nr jednostki	Liczba mieszkańców	% ludności miasta	Powierzchnia w ha	% powierzchni miasta
1.	27	3 612	1,9	73,0	0,7
2.	28	4 511	2,3	73,7	0,7
3.	29	1 333	0,7	22,6	0,2
4.	30	2 998	1,5	35,7	0,3
5.	32	6 290	3,2	52,3	0,5
6.	33	6 219	3,2	68,0	0,6
7.	37	0	0,0	56,2	0,5
8.	38	771	0,4	39,1	0,4
9.	47	1 385	0,7	60,5	0,5
10.	48	684	0,4	50,6	0,5
Razem		27 803	14,3	531,8	4,8

Źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Radomia.
Wyznaczony obszar rewitalizacji zajmuje 4,8% powierzchni miasta (532 ha) i jest zamieszkały przez 14,3% mieszkańców (27 803 osób wg stanu na etapie opracowania GPR).

